

Till
Tjänstemännens Centralorganisation
Lena Orpana

YTTRANDE

Datum
2019-03-27

Vår referens/våra referenser
Hans Norin

Unionens yttrande över S2019/00462/SF Förbättrat grundskydd för pensionärer

Förslagets innehåll

Promemorian bygger vidare på de förslag som presenterades i grundskyddsutredningen i februari 2018 (Ds 2018:8). Där konstaterades bl.a. att pensionerna inte har följt med i den allmänna inkomstutvecklingen, att garantipensionens inkomstprövning inte är helt effektiv för att hjälpa ekonomiskt utsatta, att bostadstilläggets utformning inte är helt ändamålsenligt samt att det finns svaga incitament för grundskyddspensionärer att senarelägga sitt pensionsuttag. Då föreslogs bl.a. att grundskyddet bör höjas genom att garantipensionens grundnivå höjs, att inkomstprövningen av garantipensionen ökas genom avräkning mot bl.a. tjänstepension, att taket för bostadstillägget höjs, samt att stärka incitamenten för garantipensionärer att senarelägga sitt pensionsuttag.

I den här promemorian konstateras att förutsättningarna har förändrats sedan grundskyddsutredningens förslag presenterades. Förslagen har visat sig vara administrativt komplicerade att genomföra. Dessutom kom en dom från EU-domstolen under hösten 2018 som avser svensk garantipension till garantipensionärer som bor utomlands vilken medförde behov av en utredning som ser över garantipensionens konstruktion ur ett internationellt perspektiv.

Förslagen är därmed, mot bakgrund av ovanstående, delvis reviderade i jämförelse med vad grundskyddsutredningen föreslog och de föreslagna förändringarna ligger därför endast inom ramen för grundskyddets nuvarande konstruktion.

I promemorian föreslås därför bl.a. att grundnivån i garantipensionen höjs med ca 200 kr per månad, förbättringar av bostadstillägget (bl.a. genom att taket för bostadstillägg höjs) samt att ett fribelopp för personer med äldreförsörjningsstöd införs.

Unionens kommentarer till förslaget

Unionen anser att ambitionen att förstärka grundskyddet i pensionssystemet (garantipension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd) är bra. Det är viktigt att vi har ett grundskydd som har en rimlig nivå och som finns för alla som vid en viss ålder saknar egen tillräcklig försörjningsförmåga. Det är också bra att promemorian tittar på alla delarna i grundskyddet. Unionen kommer dock främst att lämna synpunkter på förslagen som berör garantipensionen.

Unionen ställer sig positiva till att grundnivån i garantipension stärks, den har halkat efter och det är viktigt att man förstärker garantipensionen (och det övriga grundskyddet) så att det hamnar på en rimlig nivå. Men samtidigt behöver arbetets och inkomstens betydelse för pensionen behållas och stärkas. Det är mycket viktigt att det finns en skillnad i pension mellan den som arbetat större delen av livet och den som inte har arbetat alls. För att den skillnaden ska behållas eller ökas behöver därför den allmänna pensionen stärkas. Den här promemorian berör dock inte den allmänna pensionen vilket innebär att det inte tas ett helhetsgrepp kring frågorna.

Unionen är dock tveksamma till förslaget avseende indexering av garantipensionen. Om syftet med förslaget att höja garantipensionen på det sätt som framgår på sid 28, *"Syftet med ökningen är att stärka ekonomin för alla med garantipension och minska inkomstgapet mellan garantipensionärer och övriga i samhället"*, så borde garantipensionen inkomstindexeras eller följsamhetsindexeras. I promemorian föreslås istället fortsatt prisindexering vilket kan leda till att nivån garantipensionärer på sikt halkar efter övriga i samhället igen.

Unionen anser att det är bra att promemorian föreslår att inte införa grundskyddsutredningens förslag om att garantipensionen skulle förses med ett tilläggsbelopp som skulle samordnas med bl.a. tjänstepension. Av promemorian framgår att skälen till att förslaget inte införs är administrativa svårigheter för genomförande och en pågående utredning om garantipensionens konstruktion ur ett internationellt perspektiv. Det är dock otydligt om arbetsgruppen bakom promemorian förordar förslaget och anser att det bör införas vid senare tidpunkt när nuvarande svårigheter är lösta? Unionens uppfattning är att grundskyddsutredningens förslag om tilläggsbelopp inte heller bör införas vid en senare tidpunkt även om de praktiska förutsättningarna finns. Detta eftersom förslaget innebär att tilläggsbeloppet till garantipension ska samordnas med tjänstepension vilket skulle riskera att urholka värdet av tjänstepensionen och samtidigt uppmuntra till tidigt och temporärt uttag av tjänstepension. Ett flertal remissinstanser (bl.a. TCO, OFR och Svenskt Näringsliv) avstyrkte även förslaget i grundskyddsutredningen med hänvisning till att tilläggsbeloppet skulle avräknas mot bl.a. tjänstepensionen.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Martin Linder', written in a cursive style.

Martin Linder, Förbundsordförande Unionen